

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

17. An si sponsa tempore sponsalium pulchra esset, dissoluantur sponsalia, ea facta notabiliter deformi? Et an valde magna deformitas debeat esse sponsi, quæ de nouo accidens det sponsæ ius ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

ciosa; morbus scilicet contagiosus, improbi mores, à quibus desistere non vult; grauis infamia, siue personalis, siue generis, quæ possit honestam familiam deturpare. Si ergo sunt defectus primi generis, dico non teneri contrahentem aperire eos. Nota tamen, quod patienti huiusmodi defectus nullo modo licet, vel dicto, vel facto posituè simulando contrarium, alterum vana spe ad nuptias suas allicere. Dixi posituè simulando, quia tales defectus, maximè quando cum aliqua infamia coniuncti sunt, quis non teneretur manifestare, & ideo etiam interrogatus potest eiusmodi defectus dissimulare. Vnde recens nuptialitè, & consulto potest vti aliquo artificio, quo impediatur ne vir deprehendat corruptam, imò, et si femina malefaciat promittenti sibi nuptias, concedendo vsum corporis, tamen aut nullo modo, aut leuiter peccat tali artificio tegendo se esse corruptam, ne alter hoc deprehendens eius nuptias auerteretur; nam in tali casu non proprie se fingit virginem, sed vitium occultat, & etiam si aperte diceret se esse virginem, non credo per hoc præcisè peccaturam mortaliter, nisi esset periculum ne vir postea eam corruptam deprehenderet. Si verò defectus sunt secundi generis modo quo supra dictum est; non licet cum horum ignaro contrahere, nisi similes defectus pateretur. Ex his facile colligitur an is, qui defectum aliquem patitur, possit ignarum eius defectus tenentem implere sponsalia, cogere vt adimpleat. Et quidem si sunt defectus posterioris generis, non potest, etiam si post sponsalia in eos defectus incidit. Et idem dicendum est de patiente defectus primi generis, si dolo induxit illum ad sponsalia contrahenda. At si patiens defectus primi generis non illum induxit ad contrahendum, probabile satis est posse cogere, vt impleat; probabilius tamen videtur non posse illum resiliens cogere. Et hæc omnia desumpta sunt à Pontio, & Coninch *ubi supra*, qui horum omnium rationes adducunt in aliis libris non ita passim obuias.

2. Ex his inferitur, me olim rectè consuluisse contra Villalobos in *summa tom. 5. tract. 12. diff. 14. n. 3.* quendam virginem post sponsalia corruptam potuisse sponsum defectus occulti ignarum cogere matrimonium contrahere, & stare sponsalibus. Nec valet argumentum Villalobos, nempe adulterum ex iustitia non posse exigere debitum à coniuge illius adulterij ignara; nam ego puto adulterum licitè debitum exigere in tali casu, & ita docet Coninch *ubi supra, n. 87.* qui citat Caietanum, vtrumque Sorum, & Henriquez, quidquid cum Villalobos sentiat Nauarrus *cap. 22. n. 23.* Couarruias in *4. decret. part. 1. cap. 7. n. 4.* Atmilla *verb. Adulterium, n. 8. in fine,* & Angelus *ibidem n. 3.* sed tu tene nostram sententiam, quam etiam docet Sanchez *tom. 1. lib. 1. disp. 68. n. 4.*

RESOL. XVII.

An si sponsa tempore sponsalium pulchra esset, dissoluantur sponsalia, ea facta notabiliter deformi?
Et an valde magna deformitas debeat esse sponsi, quæ de nouo accidens det sponsi ius resiliendi?
Idem est de vehemēti suspitione morbi Gallici, & de oris grauelentia. Ex part. 3. tractat. 4. Resol. 284. alias 285.

§. 1. Notandum est sponsam non teneri contrahere matrimonium, si sponsa oculos, vel oculum, aurem, seu nasum amiserit, vel si morbus contagiosus, paralysis, vel lepra superueniat. Idem dicendum est de vehemēti suspitione morbi Gallici, et si non plenè probetur, & de oris grauelentia. Tom. 11.

lencia, quando immedicabilis est. Et hæc omnia habentur & deducuntur ex *cap. quemadmodum, de iur. iurando.* Hoc supposito, difficultas est de superueniente deformitate. Affirmatiuam sententiam docet Sanchez *10. lib. 1. disp. 57. n. 4.* quia res non in eodem statu permanet, estque notabilissima mutatio, & talis, qua à principio existente sponsus non contraxisset, & ideo Innocentius in *dicto cap. quemadmodum n. 3.* ait. Dissoluantur sponsalia, quando notabilis deformitas superuenit, quia non manet res in eodem statu, cum non sit femina apta facere id propter quod ducitur, scilicet tollere viro fornicandi occasionem, quia ad eam tam deformem accedere non valet. Ita Innocentius, & Sanchez.

2. Sed aduersus illud nouissimè insurgit Ioannes Gutierrez de *matrim. in c. 21. n. 5.* quia textus in *dict. cap. quemadmodum*, tantum permittit dissolui sponsalia ob oculorum, vel nasi amissionem, vel ob paralysis. At deformitas, de qua nunc agimus, vt aduersatur pulchritudini vultus præcedenti, non est huiusmodi. Ergo, &c. Nec obstant verba Innocentij, quia de deformitate textus in *dict. cap. quemadmodum*, intelligenda sunt, non verò de alia inferiori diuersi generis, nempe [por auerhe hecho de hemofa sea sin perder los ojos, y narizes, ni tener otra enfermedad de las expresas en derecho.] Si quidem patet vtrum posse accedere ad non pulchram, imò frequenter contingit viros habentes pulcherrimas mulieres cum aliis non pulchris fornicari. Nec valet dicere, quod illa infirmitates in *dicto cap. proponuntur*, exempli gratia: nam respondeo esse extendendas ad alias similes eandem rationem vel grauiorem habentes; non autem ad deformitates præcedentes ex defectu pulchritudinis, quæ multo inferior est, & minime comprehensa sub dispositione *dicti cap. quemadmodum.* Hæc omnia Gutierrez contra Sanchez, vbi citat pro sua sententia Couarruiam, Carrerum, Martienzo, & Lopez.

Verùm his non obstantibus sententia Sanchez mihi probabilissima videtur, quam post illum docet Basilius Pontius de *matr. lib. 12. cap. 17. n. 5.* & Filliucius *tom. 1. tract. 12. diff. 12. num. 18.*

3. Notandum est tamen hic, quod Doctores loquuntur communiter de sola deformitate accidente sponsæ, quia in viris non ita requiritur pulchritudo. Quare valde magna debet esse deformitas sponsi, quæ de nouo accidens det sponsæ ius resiliendi, qualis posset fortè esse, si totum omnino nasum perderet, aut si tota facies feedè exureretur, aut alia ratione ita fieret deformis, vt spectantibus horrorem aliquè incuteret, aut si vnà cum deformitate accedat aliud malum, vt si perdat oculum, & sit periculum, ne perdat secundum; aut si ineptus reddatur ad suum officium exercendum, aut officium acquirendum ad sustentationem familiæ necessarium. Aliàs quando deformitas non est excessiua, non dat sponsæ iustam causam resiliendi. Et hæc omnia adnotauit Coninch de *Sacram. disp. 23. dub. 8. num. 66.*

RESOL. XVIII.

An nulla dotis promissione præuia possint dissolui sponsalia ob paupertatem sponsæ superuenientem?
Et quid, si illa sponsalia essent iuramento firmata?
Et notatur, quod si sponsa subito accedat noua hereditas, quæ eius status plurimum melioretur, ita vt sponsa sit iam multum inæqualis illi, non ideo potest sponsalibus renunciare.
Eadem est ratio, si sponsa noua hereditas accedat. Ex part. 3. tract. 4. Res. 285. alias 286.